

Opre Csabáné Ica Vissza a munka világába?

Nati roma származású. Nem Tiszavasváriban való, csak ide jött férjhez. Egy nem roma fiú vette feleségül. Mivel abban az óvodában dolgozott, amelynek 14 évig én voltam a vezetője, ismertem őt is, a családját is, és azt is, hogy milyen elhivatottsággal végzett minden munkát, amit rábíztam. A kutatócsoportos beszélgetések kapcsán nekem ő jutott az eszembe, s azt gondoltam, hogy róla írok, ha hozzájárul ahhoz, hogy egy újságban is megjelenjen a beszélgetésünk. Natit telefonon kerestem meg, elmondtam neki, mivel foglalkozik most a csoport, s azt is, hogy én rá gondoltam, hogy róla írnék, ha megengedi. „Megtisztelsz vele, Ica néni” – mondta Nati. Így aztán engedélyt kaptam a publikálásra.

Nati! Jól emlékszem, hogy neked némi roma vér csörgedezik az ereidben?

Igen. Én teljesen cigány vagyok apai és anyai ágon is. De olyan romungró-félék, mert mi nem beszélünk cigány nyelven, nincsenek hagyományaink. Öten voltunk testvérek, de az egyik testvérem felnőtt korában meghalt. Egy közeli városban laktunk. A férjem is odavaló volt. Ők magyarok.

Milyen iskolai végzettséget szereztél?

Elvégeztem a hároméves bolti eladói képzést. De eladóként nem vettek fel sehova, mert cigány vagyok.

Ezt így kimondták neked?

Igen. Nyíregyházán ki volt írva, hogy bolti eladót keresnek. Én bementem oda a férjemmel, és jelentkeztem. De ott azonnal közölték velem, hogy nem tudnak alkalmazni, mert cigány vagyok. „Barna bőrűektől nem veszik el a kenyeret” – mondta a vezető.

Hogyan fogadtak a férjed szülei téged? Nem volt gond a származásod?

Anyósom, apósom elfogadott hamar. De a család egy része nem. Aztán idővel, ahogyan jobban megismertek, ők is megbarátkoztak velem. Azért néha éreztem, hogy a származásom miatt másként viszonyulnak hozzám.

Aztán hogyan lett érettséged? Mert emlékszem rá, hogy neked van érettségi végzettséged.

Igen van. Így tudtál annak idején felvenni az oviba pedagógiai asszisztensnek. Én nagyon sokat köszönhetek neked, Ica néni. Vasváriban szerintem akkor indult az esti érettségi. Még Kerekesné Lévai Erika néni vett fel bennünket, és a bűdi iskolába jártunk. Az anyósom javaslatára jelentkeztem abba az iskolába. Közben elkezdtem dolgozni a Jabilban összeszerelőként. Körülbelül öt évig dolgoztam ott. De aztán az anyósom meghalt, és el kellett jönnöm a munkahelyről, mert ő sokat segített a lányaink gondozásában, a Jabilban pedig tizenkét órát kellett, és szűk helyen állni tizenkét órát, és azt sem bírta a lábam.

Aztán hogy kerültél a közmunkaprogramba? Jól emlékszem, hogy a „Vissza a munka világába” elnevezésű közmunkaprogramon keresztül kerültél az ovinkba mint kiegészítő dajka?

Igen, jól emlékszel, Ica néni. Öt évig dolgoztam kiegészítő dajkaként az oviban, de mivel kevés volt a fizetés, el kellett onnan jönnöm, más munkahelyet kellett keresnem. Így mentem az Electroluxba. Aztán amikor az előző pedagógiai asszisztens elment az oviból, az ő helyére hívtál engem, és akkor már pedagógiai asszisztensként vettek fel az oda. Az már teljes fizetést jelentett, és nagy előrelépést. Időközben, még az elején, megszereztem a pedagógiai asszisztensi papírt is.

Igen, emlékszem. Nemcsak a munkában jeleskedtél mindig, a tanulásban is.

Most pedig óvodai nevelőnek tanulunk páran. Állítólag ez majd olyan technikumi végzettséget ad nekünk, mint annak idején a szakközépiskola.

Nagyon ügyes vagy, Nati. Mindig büszke voltam rád és tiszteltelek. Köszönöm szépen Nati, hogy elmondtad ezeket a dolgokat, bizonyítva azt, hogy nektek mint cigány származású embereknek is igenis van igényetek arra, hogy dolgozzatok, hogy élen járjatok a munkában. Nemcsak a segélyekre vártok, hanem igenis oda tudjátok tenni magatokat, ha esélyt kaptok rá. Sőt.

Ica néni. Én azt gondolom erről, hogy a gyárakba, a Jabilba, az Elektroluxba, vagy bármelyik másik gyárba a cigányok is el tudnak helyezkedni manapság már, csak bizonyítani kell. Bizonyítani kell, hogy ők is ugyanolyan munkások, mint bárki más. Nekünk nehezebb ez, de ha bizonyítunk, minket is elfogadnak.